

HANOCH LEVIN

Hanoch Levin – un geniu al absurdului
25 de ani de dispariție (1943-1999)
Din epopeea Viețile Morților
Capitolele I și IV

Capitolul I

*Shmerl vinde lui Berl
iar Berl cumpără de la Getzl.
Și în interiorul tuturor
ca o gaură în interiorul covrigului
este moartea, cunoscută și ca Detzl.*

*Și omul mort zăcea în căruță
palid de rușine și neputință,
și în scutece ca un copil în scutece
fără pantaloni și fără chiloți.*

*Și buzele lui încordate într-o răsucire de rușine: Nu
mai pot satisface o femeie.*

Complet dezbrăcat, fără haină și fără pantaloni,
doar înfășurat într-un cearșaf alb, ca un bebeluș
învelit în scutece,
aici zace omul mort pe căruța îngustă
care se plimbă încet pe cărarea de praf.
Și în fața căruței merge cantorul și cântă,
purtându-și pantalonii
mestecând cu vocea lui de tulpină uscată rugăciuni uscate,
și după căruță vine o femeie, plângând, îmbrăcată în

straietele văduvei,
și fața ei umflată și roșie ca fața cuiva care se chinuie
la toaletă,
și o mână de bărbați stau în jurul ei într-un murmur
de pantaloni,
și dau din cap și claxonează din când în când din
nasurile mari

La buza gropii se afișa mortul și era liniște.
Și mortul știa și știau cu toții că nu mai era om,
pentru că pantalonii lui dragi îi fuseseră luați pentru
totdeauna,

ca un semn că nu va mai storce
un geamăt de plăcere din gâtul femeii
l-au înfășurat în vată albă de scutec de bebeluș.
Și când l-au aruncat în scutecul alb al bebelușului
până la fundul gropii
buzele mortului erau palide de umilința teribilă
și se întindeau pe spate în rictusul unui zâmbet
apologetic
și avea o nevoie feroce de a înghiți bila rușinii sale,
dar gura îi era uscată.

Gura celor vii este inundată de scuipat, are cât să
topească și să spele în ea
porci și pește și prăjituri și mai rămâne destul ca să
scuipe prieteni;
iar gura uscată a mortului nu are destul pentru a
înghiți în tăcere rușinea morții sale.

Și nivelul gurii mortului este așezat sub pântecul
femeii vii
și se regăsește în grosul pământului pe platoul țevilor
de canalizare

Acolo, decedatul este unit cu toată oastea morților
muți
care zac în întuneric, întinși pe spate
vegbind veșnic asupra murdăriei și mirosului din
marile depozite de rahat.

Ridică-te și unește-te cu moartea, pornește în marea
aventură,
mergeți să miroșiți rău, să zăceți înjosiți și umiliți
în marea tabără de instrucție a supunerii oarbe,
du-te și apără în întuneric sacii de gunoi
ale femeii pe care ai lăsat-o deasupra capului,

---

pe care ea îl coboară spre tine zori cu zori
cu puțină apă tulbure, prin canalizare.

Noaptea, tăcere. Doar sunetul fermentat al trupurilor
care putrezesc,
ca un geamăt neîncetat, și dincoace și dincolo
deasupra lătratului unei toalete,
o explozie de apă în bazin curge ca un râs batjoco-
ritor sălbatic, plin de viață
și Bob e unchiul tău, mizeria coboară pe tobogan, alunecă
după ea un fel de gălgâit de apă nouă în vas
ca și cum nu s-ar fi săturat de râs, și adaugă un mic
chicotit

în fața decedatului care vrea să înghită salivă
în timp ce gura lui este uscată, înconjurată de rușine
și resturi.

Și pânțele femeii privea zgomotos
în timp ce mortul era coborât să pută
la patru metri sub tălpile picioarelor ei
la același nivel cu conductele de canalizare
și posteriorul femeii în cea mai mică cameră
va fi deasupra lui ca o sentință pentru totdeauna.

Capitolul IV

*Și mortul era bolnav de tristețe
și carnea lui s-a risipit
și buzele lui palide îi mâncau din gură
și dinții îi erau dezveliți într-un rânjet josnic.
Și omul a smuls de pe fața lui rânjetul
și dedesubt a răsărit un hohot.*

Cu carnea dispărută dorința inimii s-a uscat. Viața,
visele sunt din carne. Acum
carnea nu mai era. Cine e următorul la rând? Osul.

Fără lacrimi și durere și fără a flutura o batistă
oasele și-au luat rămas bun de la omul mort, de la
singurul trup
și au plecat, fiecare os în călătoria sa solitară.
Pe măsură ce strigătele pierd contactul cu gura
strigătorului,
pierd contactul cu durerea care le-a dat naștere,
și navighează în aer, rafale jucăușe de sunet,

la fel oasele părăsesc trupul omului mort
pentru a se rostogoli independent prin pământ.

Și mortul se micșora continuu, și se zbârcea continuu,
bucățică cu bucățică din el se pierdea.
Picioarul s-a desprins din corp și și-a văzut de drumul
său și a devenit o entitate separată.
Mâinile s-au despărțit una de cealaltă și au devenit
înstrăinate, ce ești tu pentru mine, am fost surori, am
bătut din palme împreună, acum am îmbătrânit,
două bătrâne cenușii, mușcate tare,
să ne destrămăm este ceva ce putem face singure.

Într-adevăr, sita de oase este dură, nu o vei topi
cu doruri și amintiri; o altă lume, dură și ciudată
se ascunde sub carnea noastră; osul nu iubește
nu-și amintește, nu femeile
și nici lumina soarelui, cu un sunet de frecare
ca sunetul porțelanului care se zgârie,
se sfărâmă și cu zgomotul oaselor rupte
forma vie se retrage și este uitată.

Adio picioare, adio mâini, adio șolduri și coaste de
rezervă,
adio coloană vertebrală și claviculă, adio voi toți
am cunoscut împreună un fel de ansamblu șubred
bun pentru a lua dureri
care purta pe el cu un suspin un sac plin de bucăți de
carne
pentru Crăciun; Crăciunul a trecut, carnea
s-a consumat
e timpul să ne despărțim chiar și de osul care poartă,
așa că acum este sezonul despărțirii noastre, frunzele
copacilor
cad toamna, așa și trupul nostru își pierde frunzele.

Și din mort a rămas doar o mică bilă de craniu,
și în el patru găuri umplute cu pământ
și cum carnea buzelor este toată mâncată și dinții lui
dezveliți până la capăt,
zâmbetul rușinos al mortului se pierde și el se
amestecă cu pământul,
și dintre fălcile dezgolate, ca dintr-o urnă spartă,
înflorește un ultim zâmbet
căci nu este un zâmbet îngrozit, în craniul morții.

Mortul zăcea în întunericul mormântului său și
zâmbea cu rânjetul său îngrozit
pe care toți strămoșii lui l-au rânjit (și el s-a alăturat
privea mulțimea morților, și aștepta cu nerăbdare
spectacolul amuzant al morții fiului său, al căderii sale
în mormânt
și dorința lui ridicolă de a fi luat la sânul tatălui său),
și toți zăceau, un câmp plin de cranii,
fiecare om era un craniu surd și mut
fixat în pământ și privind în sus spre cerul nopții.

Și vizavi de cerul nopții brăzdat de stele
făcând cu ochiul magnificenței universului și a
secretului său,
există un firmament dedesubt, plin de cranii
zornăitoare.
făcând cu ochiul la ororile morții și la spaimetele ei.

Și firmamentul se uită la firmament, ca într-o
oglinză.
Și un om tot îndoit, care merge acasă singur noaptea,
căutând o oglindă potrivită pentru povara vieții sale,
nu-și va ridica capul în sus și nu se va mira de
misterele universului
va privi doar în jos, pentru că acolo cerul
i se potrivește
și nu are nici un secret, doar o durere pătrunzătoare
și nu are nici o ghicitoare, doar o soluție ridicolă,
și nu există o cupolă albastră, doar o coajă de
batjocură
unde zeci și zeci de rânjete îngrozite
strălucesc din firmamentul inferior,
ca petele de grăsime de pe șorțul murdar al unui
măcelar.

Într-adevăr, se pare că rușinea nu are sfârșit,
ca și cum moartea ar fi pus capăt la toate
și ar fi lăsat doar insulta care se zvârcolește.
Și pe măsură ce se întunecă, și acolo era un întuneric
în interiorul întunericului, și pe măsură ce mortul
moare mai departe
și devine mai mic, mai slab, și se prăbușește
rușinea se amplifică.

Și așa cum cineva care își închide ochii și se strâmbă
în întuneric cu mare efort

vede dintr-o dată pete colorate de lumină,
astfel, în întunericul morții sale adoptive, mortul vede
cioburile pătrunzătoare ale răsului, salturile lui
tăioase,
batjocura colorată, neașteptată, tăioasă, o panoplie
uimitoare de nuanțe -
atât de dureros, încât nu există nimic asemănător în
îmbrățișările bucuriei
și toată coroana acestor culori nu a fost creată decât
pentru a decora durerea rușinii noastre.

Și la sfârșitul multor ani, când până și craniul a căzut
și va deveni fulg de praf, vântul
cu un fluierat de dispreț le va arunca
în toate părțile, și încă va fi purtat cu ele sunetul
plânsului mortului,
un geamăt atât de mare încât nu va trece niciodată:
Hei, tu de acolo de sus, am fost și eu aici!

*Acasă merge fundul obosit,
luminile se sting încet,
cine a strigat în somn
în leagănul lui de pământ s-a scufundat, mut.*

*Cu măgarul și căruța lui se târâște Mesia
și strigă:
„Orice fier vechi! Orice pantofi vechi!”*

**

Traducere din ebraică: ADRIAN GRAUENFELS

